

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Т. А. Пушкар

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

(для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 -
“Економіка та підприємництво”
напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6. 030504 “Економіка
підприємства”)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» (для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6. 030504 «Економіка підприємства»). / Укл.: Т.А. Пушкар; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.– Х.: ХНАМГ, 2009. – 31 с.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: доцент кафедри економічної теорії Харківської національної академії міського господарства, кандидат економічних наук І.А. Островський

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.09.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
2.1. Структура навчальної дисципліни	10
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	10
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	18
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	19
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	20
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	20
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	30

ВСТУП

В сучасних умовах активної інтернаціоналізації та транснаціоналізації економічних процесів, активної інтеграції України в світове господарство, вступу України в до багатьох міжнародних організацій, вимагає від спеціалістів в галузі економіки не тільки суто професійних знань, але й досить високої економічної ерудованості, а також вміння вільно орієнтуватися в сучасних міжнародних економічних процесах.

«Міжнародна економіка» є нормативною дисципліною і засвоєння основних тем курсу повинно надати майбутнім фахівцям ґрунтовні знання з формування системи знань з міжнародних економічних відносин, форм і методів і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, практики здійснення міжнародної діяльності та проходження даних процесів в Україні. Даний курс спирається на вивчення політичної економії, мікроекономіки, макроекономіки, історії економічних вчень та інших дисциплін.

Важливість курсу визначається сучасними умовами розвитку світового господарства та необхідністю інтеграції України, як самостійної держави, в світове господарство. Основна увага приділяється сучасними тенденціями розвитку світового господарства, конкретним формам міжнародних економічних відносин, розвитку міжнародного економічного співробітництва, проблемам міжнародної економічної інтеграції та участі України в цих процесах, аналізу можливих шляхів ступу України в світове господарство.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальностей 6.050100 «Економіка підприємства» та 6.050100 «Облік і аудит» (галузевий стандарт вищої освіти, 2004 р.);

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра, галузь знань 0501 – „Економіка і підприємництво” (галузевий стандарт вищої освіти, 2006 р.);

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» и 6.030504 “Економіка підприємства”, 2007 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.09.2009 р. та Вченою радою факультету післядипломної освіти та заочного навчання, протокол № 1 від 4 вересня 2009р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета: формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Завдання: вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку, методів аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; набуття знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції; набуття вмінь використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України.

Предмет: система міжнародних економічних відносин, що складаються між національними економіками країн світу в умовах глобалізації.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен оволодіти вміннями та знаннями: проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній та професійній діяльності; орієнтуватись у глобальних проблемах економічного розвитку світових господарських зв'язків, інтеграції України у систему міжнародного поділу праці; захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси; урахувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1) політична економія;	1) національна економіка;
2) макроекономіка;	2) розміщення продуктивних сил і регіональна економіка;
3) історія економіки та економічної думки	3) основи зовнішньоекономічної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Міжнародна економіка (5,0 / 180)
(назва модулю) (кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки. (1,0/36)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Міжнародна економічна система.
2. Міжнародна економічна діяльність.

ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва (2,0/72)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Світовий ринок товарів і послуг.
2. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.
3. Міжнародний кредит.
4. Світовий ринок праці.
5. Міжнародна трудова міграція.

ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку (2,0/72)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Світова валютна система.
2. Світовий фінансовий ринок.
3. Міжнародні розрахунки.
4. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.
5. Міжнародна регіональна інтеграція.
6. Глобалізація економічного розвитку.
7. Інтеграція України у світову економіку.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень Проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній та професійній діяльності	Виробнича	Організаційна
Орієнтуватись у глобальних проблемах економічного розвитку світових господарських зв'язків, інтеграції України у систему міжнародного поділу праці	Виробнича	Організаційна
Алгоритмічний рівень Захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси	Виробнича	Організаційна
Евристичний рівень Ураховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти	Соціально-виробнича	

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Міжнародна економіка та міжнародні відносини. Практикум/ Козик В.В. та інш. К.: Вікар, 2003.
2. Міжнародна економіка /Климко Г. та інш. К.: Знання Прес, 2003.
3. Козик В.В. та інш. Міжнародні економічні відносини. К.: Знання-Прес, 2003.
4. Международные экономические отношения / Рыбалкин В. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003.
5. Філіппенко А.С. Міжнародні економічні відносини. Історія. К.: Либідь, 2006.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

(назва дисципліни)

Мета вивчення: формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин

Предмет дисципліни: система міжнародних економічних відносин, що складаються між національними економіками країн світу в умовах глобалізації

Змістові модулі: теоретичні основи міжнародної економіки; форми міжнародного співробітництва; міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку

INTERNATIONAL ECONOMY

The purpose of study: forming of theoretical knowledge, abilities and practical skills in the sphere of international economy, forms, methods and mechanisms of international economic relations realization

The subject matter: the system of international economic relations between the world countries national economies in globalization conditions

Content modules: the theoretical bases of international economy; international cooperation forms; international economic system, its component elements and development tendencies

МЕЖДУНАРОДНАЯ ЭКОНОМИКА

Цель изучения: формирование теоретических знаний, умений и практических навыков в сфере международной экономики, форм, методов и механизмов реализации международных экономических отношений.

Предмет дисциплины: система международных экономических отношений, которые складываются между национальными экономиками стран мира в условиях глобализации.

Модули содержания: теоретические основы международной экономики; формы международного сотрудничества; международная экономическая система, ее составляющие элементы и тенденции развития.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5 Модулів – 1, КР Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 180,0 КР	галузь знань 0305 “Економіка та підприємництво” Напрямок підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 “Економіка підприємства” Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 6-й Лекції – 10 год. Практичні – 6 год. Самостійна робота – 164 год., з них КР – 15 год. Вид підсумкового контролю - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 8,89% до 91,11%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний зміст навчальної дисципліни

ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки

Тема 1. Міжнародна економічна система

План лекцій

- 1.1. Предмет курсу «Міжнародна економіка», його місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання.
- 1.2. Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції його розвитку у сучасних умовах.
- 1.3. Формування міжнародної економічної системи та інтернаціоналізація сучасного світового господарства.

Ключові поняття

Міжнародна економіка. Структура міжнародної економіки. Міжнародна мікроекономіка. Міжнародна макроекономіка. Світове господарство. Етапи

формування світового господарства. Суб'єкти світового господарства. Особливості сучасного світового господарства. Структура світового господарства. Світовий ринок. Характерні риси світового ринку. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку.

Поділ факторів виробництва за походженням. Поділ факторів виробництва за спеціалізацією. Міжнародний поділ факторів виробництва. Мобільність факторів виробництва. Міжнародний поділ праці.(МПП). Форми МПП. Міжнародна спеціалізація. Територіальна спеціалізація. Виробнича спеціалізація. Внутрішньогалузева спеціалізація. Міжгалузева спеціалізація. Галузь міжнародної спеціалізації. Коефіцієнт спеціалізації. Міжнародна кооперація.

Особливості дії економічних законів в світовому господарстві. Інтернаціоналізація виробництва і обігу. Інтернаціональні форми закону вартості. Інтернаціональні форми закону нерівномірності економічного розвитку. Процеси транснаціоналізації економіки. Транснаціональні корпорації, як основні суб'єкти сучасного світового господарства.

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

План лекцій

- 2.1. Сутність, фактори і класифікація видів середовища розвитку міжнародної економічної діяльності.
- 2.2. Світове господарство і відкриті національні економіки.
- 2.3. Основні соціально – економічні моделі світу.

Ключові поняття

Середовище як чинник розвитку міжнародних економічних відносин. Біосфера. Ноосфера. Антропосфера. Економічне середовище. Міжнародне економічне середовище. Вплив географічних і природо – кліматичних чинників на розвиток міжнародних економічних відносин. Особливості географічного розташування, клімату, наявності природних ресурсів. Теорія Колінза. Теорія впливу на економічний розвиток особливостей кліматичних зон ДЖ. Сакса. Теорія цивілізаційного розвитку А.Тойнбі. Соціокультурна складова міжнародних економічних відносин. Концепція соціокультурної динаміки П. Сорокіна. Модель

інституціональних матриць соціоекономічних систем С.Кирдіної. Комуїтарність. Класифікація господарських структур за г. Хофстедом. Основні соціально – економічні моделі світу. Сучасні правові системи та системи політичного устрою, їх вплив на особливості економічної системи.

ЗМ. 1.2 Форми міжнародного співробітництва

Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг

План лекцій

План лекції

- 3.1. Світова торгівля та її основні показники.
- 3.2. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
- 3.3. Регулювання зовнішньоторговельних відносин на національному рівні.
- 3.4. Багатостороннє регулювання зовнішньої торгівлі.

Ключові поняття

Міжнародна торгівля товарами. Фактори , що впливають на розвиток міжнародної торгівлі. Структура міжнародної торгівлі. Експорт. Імпорт. Реекспорт. Реїмпорт. Основні показники міжнародної торгівлі. Торговий баланс країни. Торговий обіг. Сальдо торгового балансу. Баланс зовнішньої торгівлі. Основні міжнародні торгові потоки. Національний ринок. Внутрішній ринок країни. Міжнародні ринки. Світовий ринок. Темпи росту світової торгівлі. Зовнішньоторговельні квоти. Світові ціни. Особливості ціноутворення на світовому рівні. Формування світових цін. Міжнародні товарні біржі. Міжнародні товарні аукціони. Міжнародні торги. Міжнародні ярмарки. Значення міжнародних бірж і аукціонів. Державне регулювання міжнародної торгівлі. Протекціонізм. Політика “ вільної торгівлі”. Митне регулювання. Нетарифне регулювання. Демпінг та антидемпінгові обмеження Торгівля послугами. Класифікація послуг. Особливості торгівлі послугами. Ринок соціальних послуг. Міжнародні угоди по торгівлі послугами.

Тема 4. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

План лекцій

- 4.1. Міжнародний рух капіталу та його форми.

- 4.2. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) та їх роль у структурі закордонного інвестування.
- 4.3. Транснаціональні корпорації як основні інвестори в сучасному світовому господарстві.
- 4.4. Україна на ринку міжнародних інвестицій.

Ключові поняття

Міжнародні інвестиції. Прямі міжнародні інвестиції. Портфельні інвестиції. Міжнародна угода по торгівлі інвестиціями (ТРИМС). Дочірня компанія. Інвестиційна позиція. Кваліфікаційна іноземна допомога. Контракти на управління. Країна базування. Рух підприємницького (інвестиційного) капіталу. Рух позикового капіталу. Стратегічні альянси. Транснаціональна корпорація. Франчайзинг.

Тема 5. Міжнародний кредит

План лекцій

- 5.1. Міжнародні кредитні відносини. Міжнародний кредит та його роль в міжнародній економіці.
- 5.2. Форми міжнародного кредиту.
- 5.3. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.

Ключові поняття

Міжнародний кредит. Форми міжнародного кредиту. Функції міжнародного кредиту. Банківський кредит. Бланковий кредит. Вексельний кредит. Внутрішній кредит. Євро кредит. Міжнародний кредит. Роловерний кредит. Фінансовий кредит. Фірмовий кредит. Зовнішній борг. Лізинг. Ринок капіталів. Розширене кредитування (ЕФФ). Розширене фінансування (ЕСАФ). Факторинг. Фінансування системних перетворень (СТФ). Фінансування структурної перебудови (САФ). Форфейтинг. “Паризький клуб”. Реешелонування боргів.

Тема 6. Світовий ринок праці

План лекцій

- 6.1. Основні світові ринки та експортери робочої сили.
- 6.2. Слаборозвинені країни, як основні експортери робочої сили в світі.

Ключові поняття

Міжнародні ринки праці. Країни, що розвиваються як основні експортери робочої сили. Наслідки міжнародної трудової міграції. Державне регулювання міграції. Наддержавне регулювання міграції робочої сили. Міжнародна організація труда. Світові постійні ринки робочої сили.

Тема 7. Міжнародна трудова міграція

План лекцій

- 7.1. Сутність міжнародної міграції робочої сили, її причини, види та фактори розвитку.
- 7.2. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції.
- 7.3. Вплив міграційних процесів на соціально-економічний розвиток країн світу.

Ключові поняття

Міжнародна міграція робочої сили. Види міжнародної міграції. Причини міжнародної економічної міграції. Основні напрямки міжнародної трудової міграції. «Відплив умів». Еміграція. Імміграція. Міграційне сальдо. Міграція населення. Міжнародна трудова міграція. Перекази працівників. Переміщення мігрантів. Рееміграція; трудовий дохід. Шенгенська угода 1995 року.

3.М 1.3 Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку

Тема 8. Світова валютна система

План лекцій

- 8.1. Міжнародні валютні відносини. Поняття валюти і валютного ринку.
- 8.2. Етапи розвитку міжнародної валютної системи.

Ключові поняття

Валюта. валютна операція. Валютна система. Валютний курс. Валютний ринок. Вільноконвертована валюта. Валютні спекуляції. ЕКЮ. Іноземна валюта. Конвертованість валюти. Міжнародні валютні відносини. Національна валюта. Національна валютна система. Резервна валюта. Світова валютна система. Страхування валюти.

Тема 9. Світовий фінансовий ринок

План лекцій

- 9.1. Поняття, основні елементи та види міжнародної валютно – фінансової системи.
- 9.2. Міжнародні валютні ринки.
- 9.3. Фінансові центри світу.

Ключові поняття

Міжнародний рух капіталів. Форми міжнародного руху капіталу. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Територіальні ВЕЗ. Виробничі ВЕЗ. Експортно – промислові ВЕЗ. Комплексні ВЕЗ. Офшорні зони. Світовий досвід розвитку ВЕЗ. Основні фінансові центри світу. Значення основних фінансових центрів для розвитку МЕВ.

Тема 10. Міжнародні розрахунки

План лекцій

- 10.1. Види міжнародних розрахунків.
- 10.2. Форми міжнародних розрахунків.
- 10.3. Платіжний баланс країни.

Ключові поняття

Баланси міжнародних розрахунків. Розрахунковий баланс. Баланс міжнародної заборгованості. Платіжний баланс. Платіжна угода. Авансовий платіж. Комерційні документи. Акредитив. Банківський чек. Банківський переказ. Вексель. Доходи. Іменний чек. Інкасо. Рахунок «НОСТРО». Рахунок поточних операцій. Товари. Транспортні документи. Форми розрахунків. Чек.

Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

План лекцій

- 11.1. Структура платіжного балансу і принципи побудови.
- 11.2. Фактори, що впливають на платіжний баланс та його державне регулювання.

11.3. Теорії регулювання платіжного балансу.

Ключові поняття

Платіжний баланс. Принципи формування. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу. Структура балансу. Основні розділи. Балансувальні статті Сальдо платіжного балансу. Державне регулювання платіжного балансу. Міжнародна практика регулювання платіжного балансу. Теорії платіжного балансу. Теорія автоматично саморегульованого балансу. Кейнсіанські теорії регулювання платіжного балансу. Теорія внутрішньої і зовнішньої рівноваги. Інструментально – цільовий метод регулювання. Монетариські теорії регулювання.

Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція

План лекцій

- 12.1. Сутність та головні ознаки МЕІ.
- 12.2. Етапи розвитку інтеграційних процесів
- 12.3. Основні сучасні інтеграційні угруповання країн та особливості розвитку європейської інтеграції.
- 12.4. Проблеми європейської економічної інтеграції України

Ключові поняття

Економічна інтеграція. Передумови економічної інтеграції. Цілі інтеграції. Етапи інтеграції. Преференціальні торговельні угоди. Зони вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Економічний та валютний союз. Принципи оцінки інтеграції. Статичні ефекти інтеграції. Динамічні ефекти інтеграції. Створення торгівлі. Відхилення торгівлі НАФТА. МЕРКОСУР. АСЕАН. АТЕС. Західноєвропейська інтеграція. ЄВРОСОЮЗ. Етапи створення ЄС. Фази введення євро. Критерії конвергенції. Платіжні системи ЄС. ЕЗВР. СНГ. ГУАМ. Євразес. Центрально – європейська ініціатива (ЦЄІ).

Тема 13. Глобалізація економічного розвитку

План лекцій

- 13.1. Формування економічної єдності світу.
- 13.2. Світова економічна динаміка. Інтернаціоналізація як стимул

економічного прогресу.

13.3. Етапи розвитку глобальної економіки.

13.4. Глобальні проблеми людства.

Ключові поняття

Світова економічна динаміка. Інтернаціоналізація як стимул економічного прогресу. Технологічні передумови глобалізації. Поняття глобалізації. Етапи розвитку глобальної економіки. Переваги глобалізації. Недоліки глобалізації. Зростання економічної єдності світу. Формування глобальної економіки. Агенти глобалізації. Світова економічна рівновага. Механізм регулювання світової економічної рівноваги. Глобальні проблеми людства. Соціально – економічна сутність глобальних проблем людства. Основні риси екологічної кризи. Паливно – енергетична та сировинна проблеми. “Європейська енергетична хартія.” Шляхи вирішення глобальних проблем людства. Економічний розвиток. Економічне зростання. Фактори економічного зростання. Моделі економічного розвитку. Модель лінійних стадій розвитку У. Ростоу. Модель структурних трансформацій. Модель зовнішньої залежності. Неокласична модель вільного ринку. Модель ендогенного зростання.

Тема 14. Інтеграція України у світову економіку

План лекцій

14.1. Шляхи інтеграції України в світове господарство

14.2. Участь України в міжнародних економічних відносинах

14.3. Україна в процесах міжнародної економічної інтеграції

Ключові поняття

Шляхи інтеграції України у світове господарство. Україна у міжнародному поділі праці. Експортна спеціалізація. Динаміка платіжного балансу. Торгівельний баланс України. Структура міжнародної торгівлі. Тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Зовнішній борг України. Прямі іноземні інвестиції. ПІІ і перспективи розвитку. Перспективи створення вільних економічних зон в Україні. Умови конвертованості валюти. Участь України в міжнародних економічних організаціях. ПРООН в Україні. Перспективи вступу

в ВТО. Україна і МВФ, перспективи співробітництва. Участь України в інтеграційних об'єднаннях Курс на євро інтеграцію Україна і ЄС.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин	Форми навчальної роботи				
		Лекц.	Сем., практ.	СР С	Інд. робота	Під- сумк. контр.
ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки	1,0/36	4	-	32	-	-
ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва	2,0/72	2	4	66	-	-
ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку	2,0/72	4	2	66	-	-
РАЗОМ	5,0/180	10	6	164	-	-

2.3.1. Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямом (шифр, абревіатура)
	6.030504 - ЕП 6.030509 - ОіА
ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки	4
1. Міжнародна економічна система	2
2. Міжнародна економічна діяльність	2
ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва	2
1. Світовий ринок товарів і послуг	2
2. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	-
3. Міжнародний кредит	-
4. Світовий ринок праці	-
5. Міжнародна трудова міграція	-
ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку	4
1. Світова валютна система	2
2. Світовий фінансовий ринок.	-
3. Міжнародні розрахунки	-
4. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	-
5. Міжнародна регіональна інтеграція	2
6. Глобалізація економічного розвитку	-
7. Інтеграція України у світову економіку	-
РАЗОМ	10

2.3.2. Практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямом (шифр, аббревіатура)
	6.030504 - ЕП 6.030509 - ОіА
ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки	-
3. Міжнародна економічна система	-
4. Міжнародна економічна діяльність	-
ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва	4
6. Світовий ринок товарів і послуг	2
7. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	-
8. Міжнародний кредит	1
9. Світовий ринок праці	-
10. Міжнародна трудова міграція	1
ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку	2
8. Світова валютна система	1
9. Світовий фінансовий ринок	
10. Міжнародні розрахунки	
11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	1
12. Міжнародна регіональна інтеграція	
13. Глобалізація економічного розвитку	-
14. Інтеграція України у світову економіку	-
РАЗОМ	6

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури	6	Конспект
2. Вивчення категорій	5	Конспект
3. Вивчення окремих питань з навчальних елементів “Міжнародна економічна система”	5	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Вибір теми, складання плану та списку літератури курсової роботи	5	Завдання для самостійної роботи
6. Підготовка до іспиту	5	Відповіді у зошиті для практичних занять
ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва	66	
1. Огляд основної та додаткової літератури	20	Конспект
2. Вивчення категорій	5	Конспект
3. Вивчення окремих питань з навчальних елементів “Світовий ринок товарів і послуг”, та “Міжнародна трудова міграція”	10	Конспект

Продовження табл.

1	2	3
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	10	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Підготовка тексту контрольної роботи	5	Текст
6. Підготовка до іспиту	16	Відповіді у зошиті для практичних занять
ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку	66	
1. Огляд основної та додаткової літератури	10	Конспект
2. Вивчення категорій	5	Конспект
3. Вивчення окремих питань з навчальних елементів “Світова валютна система”, “Світовий фінансовий ринок”, “Платіжний баланс та макроекономічна рівновага” та “Інтеграція України у світову економіку”	14	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	10	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Підготовка контрольної роботи	10	Текст і презентація реферату
6. Підготовка до іспиту	15	Конспект, підручники
РАЗОМ	164	

2.5. Засоби контролю

2.5.А. Засоби і форми поточного контролю (Контрольні роботи, тестування та ін.)

Види контролю та їх стислий зміст	
1	Виконання контрольної роботи, вибіркове опитування на практичних заняттях

2.5.Б. Засоби і форми підсумкового контролю

Види контролю та їх стислий зміст	
1	Іспит за екзаменаційними білетами, які включають три питання

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

поточний контроль зі змістових модулів;
складання іспиту.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Міжнародна економіка» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця

система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Навчальним планом з дисципліни «Міжнародна економіка» передбачено складання іспиту. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5).

Таблиця 2.8. - Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

- продуктивності праці.
2. Показник, що характеризує ступінь розвинутості всіх видів транспортних зв'язків та відповідної інфраструктури країни.
 3. Відношення імпорту товарів і послуг до ВВП або ВВП.
 4. Відношення експорту товарів і послуг до ВВП або ВВП країни.

Приклад тестового завдання.

До основних видів патентних ліцензій відносять:

- А) поворотні, на виробництво і пакетні;
- Б) прості та повні;
- В) прості, виняткові, повні та перехресні;
- Г) прості, виняткові, повні та примусові;
- Д) прості, виняткові, поворотні, пакетні та повні.

1.2 Тестові завдання множинного вибору.

Тестові завдання множинного вибору мають три і більше правильні відповіді. Їх використовують для перевірки знань щодо змісту навчального елементу, в основному понятійно-аналітичного і продуктивно-синтетичного.

- Тестові завдання побудовані за принципом класифікації.

Приклад тестового завдання.

Оберіть правильну відповідь:

У залежності від позиції на валютному ринку виділяють (4 типи):

- А) резервні валюти;
- Б) срібні валюти;
- В) вільно конвертовані валюти;
- Г) тверді;
- Д) валюти з обмеженою конвертацією.

- Тест - завдання на відтворення відповідності. Такі тести подані у вигляді двох колонок фраз, позначень і т.п. Кожен елемент відповідної колонки нумерується цифрами і літерами. При виконанні тесту необхідно визначити відповідність елементів з різних колонок.

Приклад тестового завдання.

Яке поняття характеризує наведене визначення:

1. В умовах досконалої конкуренції той самий товар у різних країнах має

- однакову ціну, якщо вона виражена у одній і тій же валюті.
2. Валюти, без обмежень держави-емітента обмінювані на інші валюти.
 3. Грошова одиниця, яку застосовують для виміру величини вартості товару у міжнародних розрахунках.
 4. Валюти, за якими зберігаються обмеження зі всіх операцій як резидентів, так і нерезидентів.
 5. Рівність купівельної спроможності різних валют за незмінного рівня цін у кожній з країн.
 6. Валюти, що характеризуються стабільним валютним курсом, рух якого можна передбачити і який підкоряється фундаментальним макроекономічним закономірностям,
 7. Платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території даної країни (долари - в Україні, карбованці - у Білорусі, євро - у Латвії).
 8. Валюти, в яких країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, використовувані для покриття негативного сальдо платіжного балансу (долари, євро).
 9. Валюти, за обміну яких зберігаються певні обмеження (регулювання приватних переказів, вивозу за кордон капіталів, золота, грошових знаків, цінних паперів; заборона на вільний обмін, обов'язковий обмін валютного виторгу за офіційним курсом; контроль за поточними валютними операціями й операціями нерезидентів).
 10. Обмінний курс між валютами двох країн дорівнює співвідношенню рівня цін у цих країнах.
 11. Сукупність грошових відносин, що опосередковують платіжно-розрахункові операції між суб'єктами світового господарства.
 12. Зміна обмінного курсу між валютами двох країн пропорційна відносній зміні рівня цін у цих країнах.
 13. Сукупність способів, інструментів і органів грошових розрахунків, що забезпечують економічні взаєморозрахунки у рамках світового господарства.
 14. Законний грошовий засіб, що імітується відповідною державою (долари,

гривні, карбованці) у країні походження.

15. Курс, що зрівнює ціну кошика однакових товарів у двох країнах.

Визначення:

1. Валюта.
2. Валютний курс на основі паритету купівельної спроможності
3. Валютні відносини.
4. Закон однієї ціни.
5. Іноземна валюта.
6. Конвертовані валюти.
7. Національна валюта.
8. Неконвертовані валюти.
9. Резервні валюти.
10. Паритет купівельної спроможності.
11. Світова валютна система
12. Тверді валюти.
13. Теорія абсолютного ПКС.
14. Теорія відносного ПКС.
15. Частково конвертовані валюти.

II. Тест – завдання відкритої форми.

Такі тест - завдання передбачають вільну відповідь на питання у стислій або розгорнутій формі. Завдання такого типу використовуються для перевірки знання законів, термінів, визначень, понять і т.п.

- Тест - завдання на відтворення пропущеного слова або словосполучення.

Приклад тестового завдання.

«Форма міжнародної економічної інтеграції, за якої договори про зону вільної торгівлі, митний союз і загальний ринок доповнюються угодами про проведення спільної економічної та валютної політики називається _____»

- Тест - завдання з обмеженими певними умовами відповідями. Такі завдання спрямовані на виявлення знань, що спрямовані на алгоритмічну діяльність фахівця.

Приклад тестового завдання.

Перечисліть не менш чотирьох основних етапів міжнародної економічної інтеграції:

1.

2.

3.

4.

- Тест - завдання, що передбачає розв'язання задач і представлення відповіді.

Приклад тестового завдання.

Визначте коефіцієнт відкритості економіки і торговельне сальдо країни, якщо експорт країни за рік становить 29 млрд. доларів США, імпорт країни за рік 32 млрд. доларів США, валовий внутрішній продукт країни 58 млрд. доларів США за рік.

Коефіцієнт відкритості економіки _____

Торговельне сальдо _____

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (розрахункові завдання). Для цього білети для проведення поточного контролю мають два теоретичні запитання та розрахункове завдання. Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до іспиту є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Контрольні питання до іспиту з курсу "Міжнародна економіка"

1. Основні ознаки світового господарства.
2. Основні етапи формування світового господарства.
3. Суб'єкти та об'єкти світового ринку.
4. Інтернаціональні форми дії закону нерівномірності економічного розвитку.
5. Інтернаціоналізація процесів обігу і виробництва.
6. Форми міжнародного розподілу праці.
7. Міжнародний поділ та мобільність факторів виробництва.
8. Міжнародні економічні відносини . Середовище МЕВ.
9. Форми міжнародних економічних відносин.
10. Основні види міжнародної спеціалізації виробництва.
11. Форми міжнародної кооперації виробництва.
12. Зміст поняття "галузь міжнародної спеціалізації". Галузі світової економіки.
13. Особливості ціноутворення на світовому ринку.
14. Транснаціональні компанії та їх значення в розвитку світового господарства.
15. Загальні ознаки глобалізації світової економіки.
16. Основні переваги та недоліки процесів глобалізації.
17. Економічний розвиток та економічне зростання у світовому контексті.
18. Фактори економічного розвитку в світовому контексті.
19. Основні моделі економічного розвитку.
20. Типологія країн світу.
21. Особливості МЕВ країн, що розвиваються.
22. Особливості МЕВ країн з перехідної економікою.
23. Особливості МЕВ промислово розвинених країн
24. Основні показники міжнародної торгівлі.
25. Теорії міжнародної торгівлі.

26. Структура міжнародної торгівлі.
27. Митне регулювання міжнародної торгівлі.
28. Нетарифне регулювання міжнародної торгівлі.
29. Міжнародний ринок послуг.
30. Значення міжнародних бірж та аукціонів для розвитку світової торгівлі.
31. Основні форми міжнародного руху капіталу.
32. Структура світового ринку робочої сили.
33. Основні міжнародні потоки робочої сили.
34. Формування інтернаціональної вартості робочої сили.
35. Суть міжнародного технологічного обміну.
36. Форми міжнародної передачі технологій.
37. Захист прав промислової вартості при міжнародному обміні технологій.
38. Міжнародні валютні відносини. Основні види валютної системи.
39. Основні етапи розвитку світової валютної системи. “Система золотого стандарту”.
40. Основні елементи Бреттон-Вудської системи.
41. Основні елементи Ямайської валютної системи.
42. Зміст поняття “валютний ринок”. Суб’єкти і об’єкти валютного ринку.
43. Основні види міжнародних валютних операцій.
44. Глобалізація фінансів. Основні фінансові центри.
45. Форми та функції міжнародного кредиту.
46. Регулювання валюто – кредитних відносин на міжнародному рівні.
47. Спеціальні економічні зони та їх значення в розвитку МЄВ.
48. Класифікація спеціальних економічних зон.
49. Зміст поняття “баланси міжнародних розрахунків”.
50. Структура платіжного балансу країни.
51. Зміст поняття “міжнародна економічна інтеграція”.
52. Етапи міжнародної економічної інтеграції.
53. Передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.

54. Етапи створення Єдиного Європейського союзу та фази введення “євро”.
55. Основні інтеграційні угруповання в світі.
56. Участь України в регіональних економічних об’єднаннях.
57. Загальна характеристика світового транспорту.
58. Координація міжнародної економічної політики в системі ООН.
Програма розвитку ООН в Україні
59. Міжнародна координація та регулювання МЕВ. Міжнародні економічні організації.
60. Основні принципи та пріоритети зовнішньоекономічної політики України.

Оцінка “відмінно” відповідає високому рівню компетенції: виставляється студентові, який виявив повне знання з поставлених питань, вільно володіння матеріалом, логічно та ґрунтовно відповідає на поставлені питання, вміє застосувати отримані знання для аналізу сучасних світогосподарських явищ та тенденцій.

Оцінка “добре” відповідає достатньому рівню компетенції: виставляється студенту, який виявив повне знання з поставлених питань, але припускається логічної непослідовності або не може застосувати отримані знання при практичному розв’язанні сучасних проблем міжнародної економічної діяльності. При цьому, студент вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача та застосувати знання на практиці.

Оцінка “задовільно” відповідає середньому рівню компетенції: виставляється студенту, який виявив знання суттєвих елементів навчального матеріалу, з незначними помилками, але має необхідні знання, щоб виправити їх з допомогою викладача.

Оцінка “незадовільно” виставляється якщо студент не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок.

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Міжнародна економіка та міжнародні відносини. Практикум/ Козик В.В. та інш. К.: Вікар, 2003	1.1, 1.2.
2. Міжнародна економіка /Климко Г. Та інш. К.: Знання Прес, 2003	1.1, 1.3.
3. Козик В.В. Та інш. Міжнародні економічні відносини. К.: Знання-Прес, 2003	1.1, 1.2, 1.3.
4. Международные экономические отношения/ Рыбалкин В. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003	1.2, 1.3.
5. Філіппенко А.С. Міжнародні економічні відносини. Історія. К.: Либідь, 2006	1.1, 1.2, 1.3.
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Макуха С.М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації. Х.: Легос, 2003.	1.1, 1.3.
2. Азарян Е.М.Международный маркетинг. Х., Студцентр, 2003.	1.1, 1.2, 1.3.
3. Воронин В.П. и др. Мировая экономика: Краткий курс лекций. М.: Юрайт , 2003.	1.1, 1.2, 1.3.
4. Гладков И.С. Мировая экономика и международные экономические отношения. М.:Издат. Дом "Дашков и К", 2003.	1.2, 1.3.
5. Економіка зарубіжних країн / За ред. Козака Ю. К.: ЦУЛ , 2003.	1.1, 1.2, .
6. http://www.kmu.gov.ua	1.2, 1.3.
7. http://www.rada.gov.ua	1.1, 1.2
8. http://www.me.gov.ua	1.2, 1.3.
9. http://www.minfint.gov.ua	1.2, 1.3.
10. http://www.ssmc.gov.ua	1.1, 1.2, 1.3.
11. http://www.ukrstat.gov.ua	1.2, 1.3.
12. http://www.worldbank.org.ru	1.1, 1.2, 1.3.
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
Міжнародна економіка: до організації самостійної роботи студентів за напрямком 6.050100 “Економіка і підприємництво” . Укл.: Пушкар Т.А.- ХНАМГ, 2007. – 49 с.	1.1, 1.2, 1.3.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузі знань 0305 - “Економіка та підприємництво” напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6. 030504 “Економіка підприємства”

Укладач: Тетяна Андріївна Пушкар

План 2009, поз. 840 Р

Підп. до друку 13.11.2009
Друк на ризографі.

Замовл № 5249

Формат 60x84 1 /16
Умовн.-друк. арк. 1,3

Тираж 10 прим.

Папір офісний
Обл.-вид. арк.1,6

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12